

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.III.30.506/2015/4. szám

A Szegedi Ítéltábla Dr. Cserpák Judit ügyvéd által képviselt **felperes neve, felperes székhelye** szám alatti székhelyű **felperesnek** - a jogtanácsos neve által képviselt **alperes neve**, címe szám alatti székhelyű **alperes** ellen támogatási szerződéstől való elállás miatt indított perében a Szegedi Törvényszék 2015. szeptember 22. napján kelt 11.G.40.176/2013/48. számú ítélete ellen a felperes által 50. sorszámmal előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, és a felperes által alperes javára fizetendő elsőfokú perköltség összegét 300.000,- (Háromszázezer) forintra **leszállítja**.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100.000,- (Egyszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Megállapítja, hogy felperes az illetékes adóhatósághoz 1.416.000,- (Egymillió-négyszáztizenhatezer) forint eljárási illeték visszaigénylése iránti kérelem benyújtására jogosult.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A felperes 2009. áprilisában engedélyes terveket készíttetett a tulajdonában álló **ingatlan címe, helyrajzi száma** szám alatti ingatlanra építendő raktár és manipuláló csarnok létesítéséhez. A kivitelezést Kalocsa város Önkormányzat Építésügyi Hatósága 2009. augusztus 20. napján a 4538-10/2009. számú jogerős határozattal engedélyezte.

A felperes ezt követően projektjavaslatot nyújtott be a Dél-alföldi Operatív Program (DAOP) keretén belül kiadott „Telephelyfejlesztés” tárgyú felhívásra, melynek eredményeként a eljárást segítő (alperesi jogelőd, mint Támogató) és a felperes, mint Kedvezményezett között - a **Közreműködő Szervezet (Közreműködő szervezet)** közreműködése útján - 2010. február 11. napján támogatási szerződés jött létre. A szerződés tárgya „Raktár és manipuláló csarnok létesítése a korszerű versenyképes feltételek és élelmiszerbiztonság megteremtése érdekében” című, a projektadatlapon és annak mellékleteiben, illetve amennyiben irányadó az eltérések listájában rögzített projekt elszámolható költségeinek az Európai Regionális Fejlesztési alapból és a hazai központi költségvetési előirányzatból vissza nem térítendő támogatás formájában történő finanszírozása volt. A szerződésben a felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a projektet a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően kellő alapossággal, hatékonysággal és gondossággal megvalósítja és bejelenti a Közreműködő Szervezetnek minden olyan körülményt, amely a projekt megvalósulását, a támogatás céljának elérését veszélyezteti. Rögzítették, hogy a projektadatlaphoz benyújtott bármely dokumentumban, annak adataiban, illetve az abban közölt tényekben bekövetkező valamennyi változást a felperesi Kedvezményezett annak bekövetkeztét követően haladéktalanul köteles bejelenteni, és a bejelentéshez köteles a módosított dokumentumot csatolni. A szerződés 2/3. pontja szerint annak elválaszthatatlan részét képezik az általános szerződési

feltételek is, melyeket a Közreműködő Szervezet a szerződéssel egyidejűleg a Kedvezményezett rendelkezésére bocsátott. Az ÁSZF 3. pont 1. fordulata alapján a Kedvezményezett a szerződés megkötésétől 6 havonta, legalább egy alkalommal köteles elektronikusan és papíralapon előrehaladási jelentést benyújtani a Közreműködő Szervezet részére.

Az ÁSZF 3.4. pontja alapján a Kedvezményezett a szerződésben megjelölt időpontban záróprojekt előrehaladási jelentést nyújt be a Közreműködő Szervezethez. Az ÁSZF 4.4. és 4.5. pontjai alapján a Kedvezményezett a szerződés aláírásával kijelentette, hogy ha a projekt részben vagy egészben meghiúsul, illetve ha a támogatást szabálytalanul használja fel, a támogatást visszafizeti. A Kedvezményezett egyebekben a kifizetés igénylését a szerződés hatályba lépését követően a Közreműködő Szervezethez nyújtja be. Az ÁSZF 5.3. pontja tartalmazza azon adatokat és dokumentumokat, amelyeket a Kedvezményezettnek csatolnia kell a kifizetési igényléshez. További szerződési feltételek a szerződés teljesítésével összefüggő adatokat érintő minden változás tekintetében írásbeli bejelentési kötelezettséget írt elő a Közreműködő Szervezet felé. A szabályszerűen bejelentett és elfogadott változásokkal a támogatási szerződés további intézkedés nélkül is módosul. A projekt elszámolható költségeinek 20%-át meghaladó mértékű költségváltozások esetén költségkategóriák szerinti bontás bejelentése mellett a felperesi Kedvezményezett jogosult a szerződés módosítását kezdeményezni. Ezt azonban írásban, indokolással ellátott módon teheti meg, az azt alátámasztó dokumentumokkal együtt kell a kérelmet a Közreműködő Szervezet részére eljuttatni.

A szerződésszegéseket szabályozó ÁSZF 9.1/b. és q. pontjai szerint a szerződés megszegésének minősül, ha többek között hitelt érdemlően bebizonyosodik, hogy a kedvezményezett a pályázati dokumentációban, illetve a projekt megvalósítása során a pályázat szakmai, pénzügyi tartalmát érdemben befolyásolva valótlan, hamis adatokat közölt, szolgáltatott, vagy bármelyik nyilatkozata valótlanak bizonyul, illetve nyilatkozatai bármelyikét visszavonja. A kedvezményezett bármely egyéb kötelezettségszegése, melyet a jelen ÁSZF szerződésszegésnek minősít, ugyancsak megalapozza a szerződéstől történő elállást. Ennek különös eseteit az ÁSZF 9.2.2. pontja tartalmazza, melynek i.) alpontja szerint a kedvezményezett ellen lefolytatott szabálytalansági eljárás eredményeként az elállás szankciója megállapítható. A k.) alpont szerint elállás alapjául szolgál, különösen, ha hitelt érdemlően bebizonyosodik, hogy a kedvezményezett az igénylés, illetve a pályázat szakmai, pénzügyi tartalmát érdemben befolyásoló, valótlan, hamis adatot szolgáltatott az igénylés, illetve a pályázat benyújtásakor. A szerződéstől történő elállás esetén a kedvezményezett az addigi igénybe vett támogatást (beleértve az előleget is) az elállás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő, de legalább 20% kamattal növelten köteles visszafizetni. A támogatási szerződés mellékletei közül a 7. számú melléklet a pénzügyi elszámolás részletes szabályait rögzítette, ezek között a 3.1.1. alpont előírja, hogy csak olyan költségek számolhatók el, melyek ténylegesen felmerült költségek és amelyeknél a költségszámítás alapjául szolgáló egységárak nem haladják meg a szokásos piaci árat.

A felek a projekt megvalósítás időszakának tervezett kezdő időpontját 2010. február 15. napján határozták meg. A projekt keretében az ezt követően felmerült kiadásokat jogosult csak a felperes elszámolni, és a projekt fizikai megvalósulásának tervezett időpontja: 2010. május 29. napja. A felperes vállalta, hogy a projektet a **ingatlan címe, helyrajzi száma** alatti ingatlanon valósítja meg és a fenntartási időszak alatt ugyanezen a helyen az ikerraktárcsarnokot fenntartja és üzemelteti. A projekt összköltségét 197.146.310,- forintban határozták meg. A projekt elszámolható költségét a szerződés 1. számú melléklete, illetve az elszámolható költségek részletezését a 2. számú melléklet tartalmazza. A támogatás mértéke a projekt elszámolható költségének 50%-a, de legfeljebb 98.573.155,- forint. Az igényelt előleg legmagasabb összege 39.429.262,- forint. A szerződés 5. pontja rögzíti, hogy a Kedvezményezett a projekt megvalósítása során a támogatást a 4. számú mellékletben meghatározott eredmények elérése érdekében jogosult, és egyben köteles felhasználni. A szerződéskötés nyomán a felperes 2010. április 13. napján 39.429.262,- forint előleget kapott a

kivitelezés megkezdéséhez.

A felperes 2010. április 16. napján vállalkozási szerződést kötött a perben nem álló X... Kft.-vel, több árajánlat közül választva ki a kivitelező cég által adott legkedvezőbbnek tekintett kivitelezési árajánlatot. Ez alapján a vállalkozó 197.146.310,- forint + áfa fix összegű vállalkozói díj ellenében vállalta a raktárcsarnok építési engedély alapján történő felépítését (165.643.310,- forint), továbbá annak berendezését képező technológia beszerzését és beüzemelését (Brücknek rosta és hozzátartozó Cikk-Cakk szeparátor, 31.503.000,- forint).

Az építkezést megkezdését követően a 2010. nyarán jelentkező csapadékos időjárás miatt az építkezés helyszínén megemelkedett talajvíz belvizet okozott, mely megnehezítette az alapozási munkák megkezdését, illetve elvégzését, ehhez talajmechanikai méréseket kellett végezni és a helyszín folyamatos szivattyúzása is szükségessé vált. A kivitelező 2010. augusztus második felében jelezte felperesnek, hogy a műszaki ellenőrök által kért további munkálatok 6 héttel hosszabbítják meg a tervezett teljesítési határidőt. Ennek megfelelően a felperes 2010. augusztus végén kérte a Támogató Szervezetet a szerződés 3.3.1.a) pontjában rögzített határidő módosítására. A felperes 2010. október 27. napján továbbra is a szélsőséges időjárási helyzet miatt vis majorra hivatkozással a projekt kifizetési ütemezésének módosítását kérte. Ezt azzal indokolta, hogy az építési folyamat egyes elemei később kerültek kivitelezésre, illetve bizonyos tevékenységeket előbb kellett végrehajtani a terület száradásának ütemében. Ez befolyásolta, megváltoztatta a kivitelezés ütemezését. A támogató részéről eljáró projektvezető 2010. október 28-i e-mail üzenetében arról tájékoztatta a felperest, hogy a költségütemezésnél ragaszkodni kell ahhoz a táblázathoz, ami a támogatási szerződés aláírását megelőzően kitöltésre került, és ami a szerződés mellékletét képezi. Az ott kitöltött Excel táblázatban kell a módosításokat elkészíteni. Mindezek nyomán a támogatási szerződés két alkalommal is módosításra került, így a teljesítési határidő tekintetében a projekt fizikai megvalósulásának tervezett napját a felek végül 2010. december 20. napjára módosították.

Az építési kivitelezési munkák 2010. év végére fejeződtek be, a felperes az építményre 2010. december 13. napján használatbavételi engedélyt kapott. A felperes mindezek nyomán 2010. december 15. napján nyújtotta be a záróprojekt előrehaladási jelentést és az ehhez kapcsolódó zárókifizetési kérelmet. A **Közreműködő szervezet** 2011. január 03. napján hiánypótlásra hívta fel a felperest, kérte a beszerzett eszközök és a kivitelezés tekintetében a nyertes árajánlat, a vállalkozási szerződés mellékletének pontos műszaki tartalmának, valamint számlarészletezőknek a csatolását. A **Közreműködő szervezet** 2011. január 25. napján záró helyszíni ellenőrzést is tartott, további bizonylatokat jelölt meg hiánypótlás keretében. A helyszíni szemle jegyzőkönyvének megállapításai szerint az építmény a terveknek megfelelően elkészült és megfelelő minőségben kivitelezésre került. A pályázatban vállalt eszközök beszerzése megtörtént, az üzembe helyezést külön jegyzőkönyv rögzíti. A helyszíni szemlén nem voltak azonban fellelhetők ún. „D” tervek, az építési naplók ellenőrzése során pedig kisebb adminisztrációs hiányosságokra derült fény. A jegyzőkönyvben rögzítették, hogy a még szükséges hiányok pótlását követően a támogatás kifizetésének nincs akadálya.

A **Közreműködő szervezet** 2011. február 17. napján ismételten felhívta felperest a záróelszámolás korrekciójára. E körben felhívta, hogy csatolja a kivitelező, műszaki ellenőr és a kedvezményezett általa együttesen aláírt nyilatkozatot, mely szerint a pályázatban megadott műszaki tartalom valósult meg a kivitelezés során, illetve, hogy a beépített anyagok mennyisége és minősége megegyezik a betervezettekkel, ezeket meg kell feleltetni egymásnak, az eltéréseket pedig külön indokolnia kell. A Közreműködő Szervezet a felhívást azzal indokolta, hogy a pályázathoz beadott árajánlat és a megkötött vállalkozói szerződés mellékletét képező árajánlat nem feleltethető meg egymásnak.

A **Közreműködő szervezet** 2011. április 13. napján műszaki szakértő bevonásával rendkívüli helyszíni szemlét tartott annak érdekében, hogy a zárókifizetési kérelemhez benyújtott számlarészletezők mögötti tényleges teljesítést ellenőrizzék. Továbbá, hogy a megvalósított műszaktartalom, illetve a pályázatban bejelentettek közti eltéréseket rögzítsék. A helyszíni szemle

tapasztalatai alapján a **Közreműködő szervezet** a rendelkezésre álló adatok és dokumentációk figyelembevételével eltéréseket állapított meg és igazságügyi szakértő bevonását javasolta. Felperes a helyszíni szemlén 8 db ablak beépítésének elmaradását elismerte, illetve azt is, hogy 5 m² csempézés, valamint 15 m² padlóburkolás nem készült el.

A **Közreműködő szervezet** megrendelésére **szakértő 1. neve** építési beruházási szakértő készített 2011. május 25. napján szakértői véleményt, melyben megállapította, hogy a pályázathoz benyújtott költségvetések nem az engedélyezett kéthajós, új raktárcsarnok építési munkáiról készültek, hanem feltehetően a helyszínrajz szerinti, korábban megvalósult csomagolóüzem és raktárcsarnok elnevezésű épületek alapján készítették azokat. A számlarészletezők a nyertes árajánlatban szereplő tételeket tartalmazzák, így tartalmazznak el sem végzett kivitelezési munkákra vonatkozó elszámolást is. Egyes munkanemek, így a földmunka, alapozási munka, beton- és vasmunka, acélszerkezeti munkák esetén valószínűsíthető, hogy az elszámolni kívánt mennyiségek nem valósak. A számlarészletező a villanszerelési munkát, villámvédelmi munkát, a Hörman kapuk nyomógombos kiépítését és a gépészet külön-külön egy-egy költségvetési tételenként számolja el műszaki tartalom ismertetése és a hozzátartozó mennyiségi értékek meghatározása nélkül irreális összegekkel.

A **Közreműködő szervezet** mindezek nyomán 2011. május 27. napján ún. szabálytalansági eljárást indított a felperessel szemben, egyúttal a Nemzeti Adó- és Vámhivatal ...Bűnügyi Igazgatóságánál is feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette, illetve Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértése büntette gyanúja miatt. A Szegedi Járásbíróság a nyomozóhatóság kezdeményezésére elrendelte a perbeli ingatlan állam javára történő zár alá vételét.

A Támogató Szervezet 2012. július 19. napján írásban felperes felé a támogatási szerződéstől történő elállását jelentette be az ÁSZF 9.2.2.i.) és k.) pontjaira hivatkozással. Felhívta egyúttal a felperest, hogy a támogatási előleg összegét - kamatokkal - együtt fizesse vissza a Magyar Államkincstárnál vezetett megadott számú bankszámlára.

A **Közreműködő szervezet** 2012. augusztus 13. napján kelt levelében arról tájékoztatta felperest, hogy a szabálytalansági eljárást lezárta, ennek során megállapításra került, hogy a kedvezményezett szabálytalanságot követett el, a támogatási igénylés során a projekt pénzügyi tartalmát érdemben befolyásoló valótlan adatot szolgáltatott a Közreműködő Szervezet felé, ezáltal megsértette a támogatási szerződés részét képező ÁSZF 9.1/d. és q. pontjait, ezért megállapításra került a kedvezményezetti szerződésszegés. Mindez indokolja az ÁSZF 9.2.2.i.) és k.) pontjai alapján alkalmazandó jogkövetkezményt, a szerződéstől történő elállást. Felhívta egyúttal a felperest a jogosulatlanul igénybe vett 39.429.262,- forint támogatási előleg visszafizetésére. A részletesebb indokok szerint a Közreműködő Szervezet 2011. január 25. napján lefolytatott záró helyszíni szemlén megtartotta az utolsó ellenőrzést, azonban a záróelszámolás projektmenedzser általi ellenőrzését követően is eltérések és ellentmondások voltak tapasztalhatók a projekt megvalósításával kapcsolatban. Ezért került sor műszaki szakértő bevonására és rendkívüli helyszíni szemle megtartására. Ezek nyomán az elszámolni kívánt és a ténylegesen elvégzett munkák összehasonlító elemzése fényt derített arra, hogy a Kedvezményezett olyan munkálatokat is el kívánt számolni, amelyek sem a terveken, sem az építési naplóban nem kerültek rögzítésre, azok elvégzése kétséges. Az árajánlatban és a számlarészletezőben a tételek többsége a reálisnál kisebb-nagyobb mértékben magasabb, néha feltűnően magas egységarak is szerepelnek, illetve mennyiségi eltérések is tapasztalhatók, el nem végzett munkák leszámolása is megtörtént.

A NAV, mint nyomozóhatóság által kirendelt igazságügyi építész szakértő, valamint a külön szakvéleményt adó igazságügyi épületvillamossági szakértő véleménye szerint az épület kivitelezés elszámolására benyújtott számlák vizsgálata nyomán a ténylegesen elvégzett munkák után a piaci értékhez képest jelentős túlszámlázás állapítható meg mintegy 50.000.000,- forintot meghaladó mértékben.

A Közreműködő Szervezet ezen szakvéleményeket is figyelembe véve megállapította, hogy a felperes a zárókifizetési kérelemben elszámolni kívánt tételek esetében nem tett eleget, a támogatási szerződés elválaszthatatlan részét képező pénzügyi elszámolás részletes szabályai 3.1.1. pontjának, mely szerint csak olyan költségek számolhatók el, amelyek ténylegesen felmerült költségek és amelyeknek költségszámítási alapjául szolgáló egységei nem haladják meg a szokásos piaci árat. A Kedvezményezett a projekt elszámolása során a projekt tartalmát érdemben befolyásoló, valótlan adatokat szolgáltatott, és a valóságban el nem végzett munkák után, valamint a ténylegesen elvégzett munkák értékénél nagyságrendekkel nagyobb összeggel kiállított számlák alapján kívánt támogatást igénybe venni.

A felperes kifogása folytán eljáró Nemzeti Fejlesztési Minisztérium 2013. július 11. napján kelt FPF/12883/2013-NFM határozatával a szabálytalansági döntést helybenhagyta.

A felperes utóbb a **Közreműködő szervezet**-vel 2013. december 16. napján részletfizetési megállapodást kötött a jogosulatlanul kifizetett támogatás késedelmi kamattal növelt összegének törlesztésére, a felperes a részletfizetési kötelezettségének ezidáig folyamatosan eleget tett.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes 2013. augusztus 5. napján közölt elállási nyilatkozata érvénytelen, vitatta egyúttal a szabálytalanságot megállapító határozat érvényességét. Indokolásként előadta, hogy a szabálytalansági eljárás felfüggesztése ellenére hozta meg elállási nyilatkozatát az alperes jogelődje. A NAV, mint nyomozóhatóság előtt a felmerült gyanú alapján kezdeményezett eljárás jelenleg még nyomozati szakban van, vádemelés nem történt. Érdemben az alperes szabálytalansági eljárását kifogásolva azt hangsúlyozta, hogy túlszámlázás nem történt, meg nem valósult munkálatokról kiállított számlák felhasználására nem került sor. Az alperes által bevont, illetőleg más hatóság részéről is beszerzett szakértői vélemények önmagukban nem jelenthetnek hitelt érdemlő bizonyosságot e tárgyban, a nyomozati eljárás pedig még nem is zárult le. Utalt ugyanakkor **szakértő 2. neve** gépészeti szakértő véleményére, mely kifejezetten nem támasztotta alá az alperes állításait. **szakértő 3. neve** építész szakértő szakvéleményét pedig pontatlannak minősítette, mivel az figyelmen kívül hagyta a kivitelezésben résztvevők tanúvallomásait, melyek egybehangzóan igazolták, hogy a tervezettnél jóval több földmunkát, alapozási munkát kellett elvégezni, és még zúzalékkő-tükör készítésre is szükség volt a nagy esőzések miatti talajfelázás okán. Felperes különösen kifogásolta a szakvélemény föld- és sziklamunkák, zsaluzás, állványozás, alapozás, helyszíni beton és vasbetonmunka címszó alatti megállapításait a szakértői költségvetés helyességét ezen munkatételek esetében. Csatolta a magánszakértő véleményét mindezek szakmai cáfolataként. Felperes álláspontja szerint az elállás azért is jogszabálysértő, mert az nem felel meg a háttérjogszabályok által biztosított arányosság követelményének sem. Sérelmezte, hogy a támogató hatóság a legszigorúbb jogkövetkezményt alkalmazta, jóllehet az említett szabályok szerint lehetőség lett volna a támogatás összegének arányos csökkentésére is.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hangsúlyozta, hogy a támogatási összeg csak a projekt szerződés teljesítése esetén tekinthető vissza nem térítendőnek, az csak abban az esetben jár, ha valamennyi szerződéses és jogszabályi kötelezettségnek a támogatott eleget tesz. A Közreműködő Szervezet által beszerzett szakértői vélemény olyan jelentős eltéréseket mutatott ki a felperesi projekt részletező elszámolása és a ténylegesen elvégzett munkák között, hogy az megalapozta a jogkövetkezmény alkalmazását. A felperesnek már a pályázat elkészítésekor látnia kellett, hogy milyen munkákra, anyagokra lesz szüksége, a változásokat pedig módja lett volna szabályszerűen bejelenteni. Ehhez képest csak a határidő-módosítás iránti kérelem benyújtása történt meg, költségvetés módosulását nem indítványozta. Az alperes utalt a támogatási jogviszony egyedi szabályaira, az érvényesülő Európai Unió normák kötelező érvényére, melyből fakadóan a Támogató Szervezetnek a szerződésszegések megállapítása után kötelezettsége volt a szerződéstől

történő elállás.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperes jogelődje a eljárást segítő, a képviselőjében eljáró **Közreműködő szervezet** közreműködése útján a felperessel, mint kedvezményezettel írásban támogatási szerződést kötött. Erre az atipikus szerződésfajtára a perbeli időszakban a 217/1998. (XII.30.) Korm.rendelet, a 281/2006. (XII.23.) Korm.rendelet, a 292/2009. (XII.09.) Korm.rendelet, valamint a 19/2007. (VII.30.) MeHVM rendelet háttérszabályai voltak irányadóak. A konkrét, perbeli szerződés részét képezték továbbá az általános szerződési feltételek is (ÁSZF). A bíróság a perben vizsgálta, hogy az ÁSZF 9.1.b.) és q.) pontjában megjelölt szerződésszegési esetek bekövetkeztek-e és ezek alapján a Támogató Szervezet jogszerűen állt-e el a szerződéstől az ÁSZF 9.2.2.i.) és k.) pontjaira hivatkozással. A bíróság ítéletének indokolásában ismertetette az igazságügyi szakértői bizonyítás menetét és az annak eredményeként beszerzett szakvéleményben rögzített szakértői álláspontokat. A szakvéleményt, mint perdöntő érdemi bizonyítékot ítélezése alapjául véve megállapította, az ajánlatéti költségvetésben szereplő munkatételek magasabb egységárral szerepelnek az irányadó építőipari normagyűjteményben szereplő referenciaárakhoz képest. A költségvetésben ezen kívül nem kizárólag a megvalósított épület munkamozzanatait leíró költségvetési tételek találhatók. Vannak olyan tételek is, amelyek a valóságban megvalósításra kerültek, de nem szerepelnek a költségvetésben. A kivitelezés költsége összességében az ajánlati költségvetéstől eltért, ennek elsődleges oka, hogy az ajánlati költségvetés olyan hiányosságokban szenvedett, amely alapján az épület meg sem valósulhatott volna. Az elkészült mű ezen kívül néhány részletében még szakszerűtlenül is kivitelezett.

A bíróság felperes terhére rótta azt is, hogy az igénybe vett, kivitelezést végző vállalkozó által vezetett építési napló hiányos, az kevés információval szolgált a szakértő számára. A záróprojekt előrehaladási jelentés részét képező költségvetést a kivitelező nem a megvalósulási tervek alapján készítette el, így az nem egyeztethető össze a ténylegesen végzett kivitelezési munkákkal. A hiányos költségvetésben rögzített egységárak pedig magasabbak a 2010. I. félévének építőipari piaci árainál. A szakértői véleményre alapozva a bíróság megállapította, hogy a záróelszámolási dokumentáció szinte minden költségvetési fejezet vonatkozásában eltér a szerződéskötéskor rendelkezésre bocsátott pályázati költségvetés adataitól. A két dokumentum műszaki tartalma pontosan nem is mérhető fel, így azok nem vethetők össze. A projekt zárási anyag ezért nem felel meg a támogatási szerződésnek és a pályázatra előírt elszámolási rend előírásainak. Mindezekre tekintettel a bíróság a felperesi szerződésszegést bizonyítottan találta azzal, hogy mind a pályázati dokumentációban, mind pedig a projekt megvalósítása során, annak műszaki és pénzügyi tartalmát érdemben érintő, valótlan, hamis adatok közlésére sor került. Ezzel a szerződés 7. számú melléklet 3.1.1. pontját is megszegte a felperesi kedvezményezett. A támogatás rendeltetésellenes felhasználása, illetve a valótlan, hamis adatok közlése a projekt zárási anyagban, bizonyítottan bekövetkezett, így a bíróság megalapozottnak, és a szerződésszegés súlyával arányban állónak ítélte azt, hogy az alperes jogelődje a szerződéstől való elállás jogkövetkezményét alkalmazta a felperessel szemben.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és kereseti kérelmének helyt adást, másodlagosan hivatkozott az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértéseire is, az ítélet jogi indokolását hiányosnak minősítette, és kérte a tényállás kiegészítését. E körben kiemelte, a felperes törvényes képviselője mindvégig e-mailekkel és személyesen is kapcsolatot tartott a felperesi projektvezetővel, illetve az ellenőrzést végző felperesi képviselőkkel. Együttműködési, adatszolgáltatási, és ezzel kapcsolatos egyéb kötelezettségeinek eleget tett, valótlan adatközlés nem állt szándékában, hanem éppen ellenkezőleg, adatszolgáltatási kötelezettségei körében folyamatosan tájékozódott. Kérte figyelembe venni azt is, hogy a 2011. január 25. napján tartott helyszíni ellenőrzésen jegyzőkönyvben megállapításra került, hogy az

építmény a tervek szerint megfelelő minőségben elkészült, kisebb adminisztrációs hiányok pótlását követően a támogatás kifizetésének az ellenőrök ekkor már nem látták akadályát. Ehhez képest az ismételt ellenőrzés elrendelése és a szabálytalansági eljárás megindítása már indokolatlan volt. A projekt megvalósulását a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény is alátámasztotta, ezért nem tekinthető úgy, hogy a felperes jogosulatlanul, csalárd módon a pályázati cél megvalósítása nélkül kívánta volna igénybe venni a támogatást. Az ítélet jogi indokolását hiányosnak minősítve azt hangsúlyozta, hogy több szakértő is megállapította, a pályázati összeg a kivitelezés során felhasználásra került, az igazságügyi szakértő arra pedig nem végzett tételes számításokat, hogy a tényleges megvalósítási költség eltért volna, a költségvetésben meghatározottól. E körben hiányolta a szakértői vélemény általa indítványozott kiegészítését. Az adatszolgáltatással kapcsolatosan a szakértők egyes részmunkanemekre vonatkozó eltérő kivitelezést tártak fel, ezek azonban a megvalósult műszaki tartalmat nem befolyásolták, valójában az alapozással kapcsolatos vis major eredetű időjárési okok tették szükségessé a többlet-földmunkák elvégzését. Ez okozta a projekt határidejének meghosszabbítását a két szerződésmódosítás kizárólag erre irányult. Ezekkel kapcsolatban a felperes hangsúlyozta a **Közreműködő szervezet** tájékoztatása szerint nyújtotta be a szerződésmódosítási kérelmeket, ezek a tájékoztatások a szerződés műszaki tartalmának módosítására nem terjedtek ki.

Valótlan, téves adatközlés, mint szerződésszegés az ÁSZF 9.2.2.k.) pontja szerint, csak az igénylés, illetve a pályázat benyújtásakor képezhetné az elállás alapjául szolgáló szerződésszegést. Ilyen azonban fel sem merült, a pályázat benyújtásakor felperes hamis adatot nem szolgáltatott, ilyenre a későbbiekben sem került sor. Mindössze a költségvetés egészét, a műszaki tartalmat érdemben nem befolyásoló egyes munkamozzanatok változás-átvezetése nem történt meg, ez azonban a **Közreműködő szervezet** tájékoztatásával összhangban volt. Az elállás ezen hivatkozási alapja nem valós, a pályázat pénzügyi tartalmát érdemben befolyásoló, hamis adatszolgáltatás nem történt. A megvalósult építmény működőképes, a célzott használatra alkalmas.

A felperes fellebbezésében vitatta az elállás másik hivatkozási alapját is. A projekt elszámolható költségeinek összesen 20%-át meg nem haladó költségmódosítás nem volt szükséges, a projekt tényleges összköltsége valójában nem is nőtt. E tárgyban a felperesi álláspont szerint a magánszakértője és a kirendelt igazságügyi szakértők együttes meghallgatása szükséges lett volna, egyúttal sérelmezte, hogy a bíróság ezen bizonyítási indítványának sem tett eleget. A szakértői vélemények közti ellentmondás kapcsán felhívta a figyelmet arra, hogy saját magánszakértője a pályázati árak, és a tárgyidőszak piaci árainak egyezőségét megállapította. Ehhez képest az igazságügyi szakértő az MVH normagyűjtemény szerinti árakat vetette össze a pályázati árakkal, és nem a kialakult perbeli időszakra vonatkozó piaci árakat vette az összehasonlítás alapjául. Az igazságügyi szakértői vélemény így nem adott alapot a szerződés 7. számú melléklet 3.1.1. pontja megsértésének megállapításához. A felperes sérelmezte azt is, hogy az ellene alkalmazott jogkövetkezmény aránytalan, az nem igazodik a szabálytalanság súlyához, a kisebb változtatások miatt fennálló minimális eltérések legfeljebb az elszámolható költségek csökkentésére adhattak volna okot, de a támogatás jogosulatlan igénybevételének megállapítására és a teljes támogatási összeg visszafizetését eredményező elállásra nem. Megjegyezte még, hogy a per során közös, tételes felmérés elvégzését is indítványozta a ténylegesen elvégzett munkákról, mely alapján a költségvetés és elszámolás módosítására sor kerülhetett volna, ettől azonban az alperes indokolás nélkül elzárkózott.

Külön sérelmezte felperes a pertárgy érték indokolatlanul magas összegben való meghatározását. Álláspontja szerint annak van jelentősége, hogy nem a támogatási szerződés egésze érvénytelenségének megállapítását kérte, hanem csupán a szerződés megszüntetését célzó alperesi elálló nyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányult a keresete, ezért a kereset meg nem határozható pertárgyértékű.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság az ítéleti döntés megalapozottságához kellő mértékben a tényállást feltárta, a szakkérdések tekintetében a szükséges bizonyítást lefolytatta, a rendelkezésre álló adatok alapján pedig a megfelelő jogi következtetéseket vonta le, így ítélete megalapozott, a jogszabályoknak mindenben megfelel.

A fellebbezés túlnyomórészt **alaptalan**, kizárólag a perköltség és az eljárási illetékviselésre vonatkozó részében tekinthető megalapozottnak.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatokból, okirati bizonyítékokból helyesen írta körül a felek között létrejött jogviszony lényeges jogi jellemzőit, az irányadó jogszabályi háttérrel és a felek szerződésben vállalt kötelezettségeit, különös tekintettel az ÁSZF perbeli jogvitához kapcsolódó rendelkezéseire is. Az ezzel kapcsolatban kifejtettekkel egyetértve az ítélőtábla utal még az Európai Unió forrásból finanszírozott pénzügyi támogatások jogi háttérét adó, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvényre, az államháztartás működési rendjét szabályozó 217/1998. (XII.30.) Korm.rendelet 87. § (1) bekezdésére, és az Európai Regionális Fejlesztési Alapból származó pénzügyi lebonyolításáról és ellenőrzéséről szóló 281/2006. (XII.23.) Korm.rendelet végrehajtási részletszabályaira is, melyek szerint a támogatás nyújtása kizárólag támogatási szerződések megkötése útján realizálódik.

A felperes keresetében arra hivatkozott, hogy a támogatási szerződésben vállalt kötelezettségeit maradéktalanul teljesítette, ezért sérelmezte az alperesi jogelőd által közölt elállást, az elállás „érvénytelenségének” megállapítását kérte. Az elállás, mint a szerződés tartalma alatt tett címzett jognyilatkozat megalapozatlanságára, jogszerűtlenségre való hivatkozás, annak eredményessége esetén azonban nem érvénytelenséget eredményez, hanem az elállást közlő, jelen esetben alperes szerződésszegésének megállapítását eredményezheti, melyre tekintettel a felperes a felek közötti szerződésből származóan a továbbiakban teljesítést követelhet. Figyelemmel arra tehát, hogy az elállás jogellenességére való hivatkozás okán nem az elállás érvénytelenségének megállapítása történhet, ezért a Ptk. 239/A. §-a nem alkalmazható, így a megállapítási per feltételeinek fennálltát vizsgálni kell.

A Pp. 123. §-a szerint a megállapításra irányuló kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges és a felperes a jogviszony természeténél fogva, vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

A Pp. 123. §-a alapján a megállapításra irányuló kereset előterjesztésének tehát két feltétele van, a jogvédelem szükségessége, valamint a teljesítés követelésének kizártsága. E két feltétel együttes, konjunktív jellegű, azaz bármelyik hiánya a kereset elutasításához vezet, még pedig annak érdemi vizsgálata nélkül. A bíróság a törvényes feltételek meglétét hivatalból vizsgálja. A felek között jelenleg kialakult jogi helyzetben figyelemmel kell lenni arra, hogy a részletfizetési megállapodás alapján folyamatban van a felperes által korábban felvett támogatási előleg visszafizetése, az alperes pedig az elállásra tekintettel egyértelműen elzárkózott a további támogatási összeg teljesítésétől. Mindezekből megállapítható, hogy a felperesi perindítás célja a jövőben érvényesíteni kívánt marasztalási igény jogalapjának megteremtése volt. Jelen esetben azonban a közvetlen marasztalási igény előterjesztésétől a felperes nincs elzárva, jogainak megóvása érdekében nem szükséges egy előzetes jogalap megállapítási per indítása, ezért a megállapítási kereset ítélettel történő elutasítása a Pp. 123. §-ban rögzített konjunktív perindítási feltétel hiánya miatt indokolt (BDT 2005/1250., BDT 2012/2790., Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH 2004/23. számú II. szám alatt közzétett eseti döntés).

Megjegyzendő még, hogy ezért a Kúria 5/2013. PJE határozat 2/a. pontja szerinti pertárgyérték meghatározására sincs mód. E tekintetben helytelenül hívta fel a támogatási összeg mértékéhez

igazodó eljárási illeték lerovására az elsőfokú bíróság a felperest. A szerződéstől történő elállási nyilatkozat jogellenességének megállapítására irányuló keresettel indított per pertárgyértéke nem meghatározható, így az 1990. évi XCIII. tv. 39. § (1) és (3) bekezdése szerinti pertárgyértéket kell jelen perben alkalmazni.

Ha az elállás jogellenessége iránti megállapítási kereset előterjesztésének feltételei fennálltak volna a Pp. 123. §-a alapján, az ítéletábra az elsőfokú bíróság döntésével egyetért abban, hogy az elállás jogszerűtlensége az esetben sem volna megállapítható.

A perbelihez hasonló támogatási szerződések megkötését közigazgatási, pénzügyi döntések előzik meg és a szerződés kötelező tartamává válnak a juttatással kapcsolatos pénzügyi-, közgazdasági-, jogi szabályok. Ilyenek különösen az ellenőrzésekkel, teljesítményelemzésekkel, elszámolással, számlázással kapcsolatos rendelkezések. Másfelől a felek szerződést kötnek a támogatás folyósítása, felhasználása kapcsán, ezzel a közöttük fennálló viszonyban a polgári jog szerződési szabályait is alkalmazni kívánják. A szerződésre mint az egyik alapvető polgári jogi kategória fogalmára és jellemzőire a kötelmi jog általános szabályait kell alkalmazni, így a támogatási szerződések kapcsán is felmerül a szerződés teljesítésére, a szerződésszegésre és az elállásra vonatkozó Ptk-beli rendelkezések alkalmazása, azonban annak gyakorlásakor az említett speciális közgazdasági jellegű szabályokat is figyelembe kell venni.

Az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 320. §-a szerint az elállási jogosultság szerződésen vagy jogszabályon alapulhat. A perbeli esetben az alperes elállási jogát a szerződés rendelkezésére alapította, annak alapjaként az ÁSZF 9.1.b. és q. pontjait jelölte meg és az elállását az ÁSZF 9.2.2.i. és k. pontjaira tekintettel kívánta gyakorolni. Az ítéletábra a felperes fellebbezése kapcsán hangsúlyozza, hogy az alperes elállását nem azzal indokolta, hogy a felperes a pályázati előleg összegét egyáltalán nem használta fel vagy nem a pályázati dokumentációban szereplő épület felépítésére használta, továbbá nem is arra, hogy a felperes nem valósította meg a pályázati projektet. Az elállás azon alapult, hogy a támogatás igénylés során a pályázati dokumentációban és a projekt megvalósítás során, a projekt tartalmát érdemben befolyásoló adatok szolgáltatása nem megfelelően történt meg. A pályázati költségvetés és a projekt megvalósításának teljesítésigazolása, a záróprojekt jelentésben szereplő megvalósulási költségadatok egymással nem voltak összeegyeztethetők, megfeleltethetők.

A szakértői bizonyítás ezen okok vizsgálatára irányult.

Alperes által felkért magánszakértő, **szakértő 1. neve** megállapította, hogy a pályázathoz benyújtott költségvetések nem az engedélyezett két hajós „új raktárcsarnok” építési munkáiról készültek. Rögzítette, hogy a számlarészletezők el nem végzett munkákat tartalmaznak, továbbá az elszámolni kívánt mennyiségek egyes munkanemeknél nem valósak (föld-, alapozás-, beton-, vas-, acélszerkezet munkák). Rögzítette továbbá, hogy a számlarészletezőben a villanszerelési munka a műszaki realitástól eltér. A büntetőeljárás során kirendelt **szakértő 3. neve** műszaki szakértő megállapította, hogy a műszaki tartalom nem felel meg az építeni szándékozott épületnek, a korábbi csarnok alapján készült a pályázati költségvetés. A szakértői vélemények egyező következtetésekre jutottak tehát a körben, hogy a pályázathoz benyújtott költségvetés nem a megvalósult épülethez készült, **szakértő 3. neve** pedig a megvalósulási költségvetést teljes egészében át is árazta, a piaci árakhoz igazítva ezzel a kivitelezést (12/F/18.). szakértő 3 elsősorban a pályázati költségvetés szerkezetében beállt változásokat kifogásolta és a számlák részletes felülvizsgálatának elvégzése nyomán jelentős mértékű túlszámlázásra vont le szakértői következtetést. A saját piaci viszonyokhoz igazodó kalkulációja alapján 39,4 millió forintos nagyságrendű különbözetet mutatott ki, melyhez még a villanszerelési munkák záró költségvetési kimutatásának eltérése is hozzáadódik, melyet a büntetőeljárás során kirendelt **szakértő 4. neve** szakértő mutatott ki (Y... Kft. 12/F/17. számú szakvélemény). A két büntetőeljárás során készült két szakértői vélemény együttesen 50.000.000,- forintot meghaladó túlszámlázás tényére utalt, mely a túlárzott egységárak

alkalmazásából adódott. A perben kirendelt **szakértő 5. neve** igazságügyi szakértő, **szakértő 1. neve**, illetőleg **szakértő 3. neve** megállapításával egyezően rögzítette, hogy a pályázati költségvetés nem elég részletgazdag, nem a megvalósítási tervek alapján készült, és nem a ténylegesen végzett kivitelezési munkákra vonatkozik. A záróprojekt előrehaladási jelentés költségvetése tehát eltér a 2010. február 26-i ajánlat költségvetésétől. A szakértő rögzítette, hogy a felperes, ha azt állította, hogy a költségvetésben szereplő munkákkal az épületet megvalósította, úgy valótlan, hamis adatot közölt. **szakértő 5. neve** megállapította továbbá, hogy a dokumentálás hiányos, az építési napló és a további kivitelezői teljesítés igazolások egyaránt hiányosak, így a jelentések szakértői összevetése, felmérése utólag, már kellő pontossággal, szakszerűen nem is végezhető el (37. sorszámú szakértői vélemény 11-12. oldal, 30. oldal, 31. oldal 5., 6. pont). A fellebbezési hivatkozásokkal ellentétben tehát a felperes részéről már a pályázat benyújtásakor valótlan adatközlés történt.

szakértő 5. neve igazságügyi szakvéleménynek végkövetkeztetése, hogy az ajánlati költségvetés a megvalósulási tervekkel nem egyeztethető össze, és azok lényegében a ténylegesen elvégzett kivitelezésnek sem felelnek meg. Az egyes szerződésszegések kifejtettek szerinti bekövetkezésének szakmai szempontú megállapítására tehát a szakértői vélemények együttesen alkalmasak (Pp. 206. § (1) bekezdés). Mindezen körülmények, elsősorban az elszámolási hibák és a valótlan adatszolgáltatások miatt alátámasztják az alperes által hivatkozott felperesi szerződésszegések megvalósulását, ezáltal az alperes által előadott elállási okok fennálltát.

A felperesi magánszakértő ehhez képest konkrét számításokat nem végzett, általánosságban kívánta cáfolni a piaci árakhoz igazodással kapcsolatos ellentétes igazságügyi szakértői álláspontokat, így az igazságügyi szakértői vélemények, mint perbeli bizonyítékok bizonyító erejének megdöntésére az nem alkalmas.

A kifejtetteken túl az ítéletábra hangsúlyozza, hogy a Ptk. általános szabályai szerinti elállás valóban súlyos jogkövetkezmény, főszabály szerint azt csak lényeges, nagyobb jelentőségű szerződésszegések alapozhatják meg, hiszen az a visszamenőleges hatályú (ex tunc) szerződésmegszüntetés jogkövetkezményét váltja ki. Az általános polgári jogi szempontú értékelésen túl jelen speciális jogviszonyra azonban egyedi jogszabályi rendelkezések is irányadók. Ezen jogszabályok közül kiemelendők az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény, valamint a perbeli típusú támogatások fogadásához kapcsolódó, a pénzügyi lebonyolítási és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 281/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet, melyekre az alperes helyesen hivatkozott a per során. Ezekkel összhangban állnak a szerződésnek, valamint mellékleteinek a per eldöntése szempontjából lényeges, idézett rendelkezései, továbbá az általános szerződési feltételek jelen jogvitában ugyancsak releváns szabályai. Mindezek összességében jóval szigorúbb teljesítési, teljesítésigazolási és elszámolási szabályokat tartalmaznak, mint a Ptk. általános rendelkezéseiből fakadó törvényi elvárások. A támogatási szerződés teljesítését illetően a támogatott projekt megvalósítója felé a szigorúbb elvárások támasztásának egyértelmű indoka az, hogy közpénzből, illetőleg uniós forrásból olyan támogatást kap a sikeres pályázó, amellyel a támogatónak is szigorú jogszabályi feltételek betartása mellett kell elszámolnia az Európai Unió meghatározott szakmai ellenőrző szervei felé.

Az ítéletábra álláspontja szerint a szakértői bizonyítással feltárt szerződésszegéseket az említett szigorúbb teljesítés igazolási szabályokat előíró speciális jogszabályi háttér tükrében vizsgálva megállapítható, hogy azok együttesen megvalósítják, elérik azt a szintű szerződésszegést, amely az ÁSZF 9.2.2.i) pontra alapított elállást az alperes számára lehetővé tették. Szükséges megjegyezni továbbá, hogy a Támogató Szervezet többszöri felhívással, pót helyszíniszemle tartásával próbálta összevetni, kiegészíteni, pótolni a hiányos és ellentmondó adatokat, ezzel lehetőséget adva a felperesnek a szerződés fenntartására. Mindezek eredménytelenségének következményeként a jogszerűen gyakorolt elállás a szerződés visszamenőleges hatályú megszűnését eredményezte (Ptk. 320. § (1) bekezdés), az ezzel járó felperesi elszámolási kötelezettséget vonva maga után.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletének indokolását kiegészítette, és az ítéletet a perköltségre vonatkozó részében megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt utalással.

Az 1990. XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdés c.) pontja szerint, ha a per tárgya 39. § (1) bekezdése szerint nem állapítható meg, az első- és másodfokú eljárásban egyaránt 600.000,- forintot kell pertárgyértékként figyelembe venni. Ez az első- és másodfokú eljárási illeték szempontjából azt jelenti, hogy a felperesnek az elsőfokú eljárásban 36.000,- forintot, míg az ítéletábra előtti fellebbezési eljárásban 48.000,- forintot kell lerónia, ez együttesen 84.000,- forint illetékleróvási kötelezettséget jelent. Ehhez képest az 1.500.000,- forint korábban lerótt illeték és a fenti helyes összeg különbözetének visszaigénylése iránt kérelmet terjeszthet elő a felperes az illetékes adóhatósághoz (Itv. 80. § (1) bekezdés f.) pont).

A meg nem határozható pertárgyértékű perek esetében a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése az irányadó, mely a jogi képviselő által kifejtett perbeli képviseleti tevékenységhez, illetve a tárgyalási órák számához igazodóan teszi megállapíthatóvá a jogi képviselettel kapcsolatban felmerült perköltséget. Ehhez igazodóan került sor a jogi képviselővel eljáró első- és másodfokon egyaránt pernyertes alperesnek járó perköltség megállapítására (Pp. 78. § (1) bekezdés).

Szeged, 2016. február hó 25. napja

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Dobler László s.k.	Béri András s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő